

נוגע במה שאיננו

יצירתם של ראלי מדגלית וברוך ברנר
לשיריה של רבקה מרים

שירים וטקסטים

רבקה מרים

הלחנה, וניהול מוסיקלי

ראלי מרגלית (*)

ניהול אמנותי

ברוך ברנר

משתתפים:

שירה והקראה - ברוך ברנר

צ'ל-הו - ראלי מרגלית

חליל וקלרינט - יעקב מירון

קונטרבס - אורה חורב בועזסון

כלי הקשה - יוני שרון

(*) פרט ל"בראשית ברא" -

לחן ברוך ברנר,

עיבוד - ראלי מרגלית

נוגע במה שאיננו

המופיע **נוגע במה שאיננו** מורכב משני מחזורי שירים: מחזור **בעל הנס** ומחזור **האיילה**.

את המחזור **בעל הנס** הלחנתי ברצף אחד ובו שירים מן הספר בעל הנס ועוד עובדי אורח. השירים מונחים לפי סדר הופעתם בספר, מהראשון עד השביעי וביניהם משולבים טקסטים בלתי מולחנים, המחזורים אליהם בדרך ישירה או עקיפה. הספר עוסק בדמויות והמחזור מולחן כמעט כמחזמר ובו לכל דמות מוטיבים והצללות המזוהות עמה.

מחזור **האיילה** עוסק במבט ראשון בחיות: איילה, חתול, סוס, אולם במבט שני מתברר במפתיע שזהו מחזור בו המשוררת מדברת בגוף ראשון. רצף השירים שנוצר בו הוא אסוציאטיבי ומלכד שירים מספרים שונים ומתקופות שונות, חלקם נכתבו במרחק של 20 שנה אחד מהשני.

אלו מהשירים העוצמתיים ביותר של רבקה מרים.

בנוסף לשני מחזורים אלו המהווים את עיקר המופע, יש 3 קטעים "חופשיים":

- השיר הפותח והסוגר בראשית ברא, ממנו הוצא הפסוק נוגע במה שאיננו - שם המופע. שיר זה הולחן על ידי ברוך ברנר ועובד על ידי.
- בין שני המחזורים, קטע אינסטרומנטלי בשם סוסים הלקוח מתוך האלבום שלי 'סוסים' משנת 2010. קטע זה הולחן לפני וללא כל קשר לשירי רבקה מרים אך קשור אליהם בדרך בלתי מוסברת.
- השלישי הוא המנגן גורס היה המסתיים בניגון כלייזמר מסורתי ממזרח אירופה.

ראלי מרגלית

תודות

לבית אבי חי על האמון והתמיכה : לדני דניאלי, למיכל נקר, לרונית בקר, לגבריאל וענת. תודה מיוחדת לגל תמיר מבית אבי חי על הליווי האישי והעזרה הגדולה.

לגיל קריים, איש יחסי הציבור על העבודה הזריזה ומזהירה.

לישראל כרמל ולנעה כספין מהוצאת הספרים כרמל על הסיוע עם הטקסטים.

תודה ענקית לרבקה מרים על ההתגייסות, האמון והרוח הגבית לאורך כל הדרך.

מחזור בעל הנס

בראשית ברא

בראשית ברא אלהים
את השמים ובעצם אינם
ואת האדמה שרוצה בהם לגעת.
בראשית ברא אלהים
חוטאים מתוודים ביינהם
בין השמים ובעצם אינם
ובין האדמה המשוועת.
ואת האדם הוא יצר
שהאיש הוא תפלה והוא חוט
נוגע במה שאיננו
במגע של רח דקות.

1. בעל הנס

אמר בעל הנס: איני מכיר בנסי
אולי ארע למישהו אחר.
הן את כל שארע לפרטיו אינני זוכר.
אף הנס מדקר כי כמזון של סגפן ולפעמים
מן נשך
או נושק, או נוגס.
ובלילה בבואי עליו לחלם
הוא נמלט, פיו נה מנץ.

בעל הנס הולך אצל הסגי נהור

בעל-הנס הולך אצל הסגי-נהור
להפקיד בידיו את הנס.
גס ועורוון נזקקים זה לזה, הוא חושב.
קשהסגי-נהור דלתו פותח, בעל-הנס על קצה
הספה יושב
על המסעד מתוודח
לוקח עוגית, מהמשקה החם פרעש גומע
וכשהוא מבקש מהסגי-נהור נסו לטל
את קול הנס דובר מפיו שלו הוא שומע.

2. אשת בעל הנס

לילה.
על משכבה אשת בעל הנס מתהפכת
מבקשת לישון.
בחישה צודב בה נסו של אישה
מכנה שפתייה, שודט הקלשון.
בעלה מלפף בשמיכתו החמה
והיא נאלצת. אם תאמר דבר מה
יתיצב הנס בתנה בינה לבין גוף בעליו
הוא גוף בעלה שלה המכר
הקורא לנסו בשמו שוב ושוב
אל תוד הכר, מתוד התנומה.

אשת בעל הנס מספרת

אשת בעל-הנס מספרת:

את נסו של אישי ראיתי פעם. מראהו כילד.
בשחשוב שיצאתי, שבתתי הביתה ופתחתני
הדלת.

פעוט הוא ורף. כנוע. צנוע. בישן.

ארשת-פניו זכה, בהקדה.

ועל בעלי הוא נופל בסערה.

3. האישה המחוקה

אמרה האשה המחוקה: מי שבראני תזר בו.
התחיל לצרני ולפתע חדל.

גם בשבא למחקני לא סים מלאכתו
ונותר ממני סנדל.

התופרת שמה מרים

כל בעל קרע בא לתופרת. שמה מרים.

מי שברגדו נקרע בא אליה. ומי שנבגד. ומי
שאיבד. ונדעש.

ונפחד.

היא נוטלת חוט משיכה, באצבעותיה אווזת
העור והבד

במחט של אש הקרעים מאחה

שיהיו לאחד.

ובלילה היא מנחת פקוחת פה און ועין

על מצעה המרקם מחבור האון.

4. השכן והשכנה

השכן והשכנה גרים כאן מנגד
מעבר לקיר השני.

בפגישותינו בבקרים מחיה השכן. השכנה
מחיקת. מחיקת אני.

מחייכינו שפה חדשה תוצר

עמים ושבתים ידברו בה סביב

הזר הקרב לא יבין שפתנו, במלון יחפש

פרושיה

מחקה במגשים העקה והניב.

5. בלדד הפצוע

בלדד הוא פצוע. אבד את האות ל' בקרב.

שוב לא יוכל לבטא 'עלמה', 'מלכות' ו'שלל'.

לא יוכל לבטאן

גם קאותן לא יוכל.

שמו שלו גם הוא נפל ממנו בקרב.

ושם אמו יאה. ושם אביו בלאב.

לילה נלקחה האות ממנו, יכול היה לזחל.

אף אין במכמניו לילה. גם לא זחילה. ולא

הליכה. ולא שביל. ולא חול.

6. הנערה רקפת

אמרה הנערה רקפת:

רקפת היא פרח ורד ובישון, ובשדי שלי ורד

והציון.

גברים שאלי נצמדו

בזה אחר זה לי נשרו מן הגוף.

ושדי עדיו צועק למגע

מתני מרחיבים, נוהמים מעדגה

נשימתי נעתקת

וכמו נמוגה

אף אם פפרח הזה תחת סלע אשב ומי גשם

אשתה

יעניו בשדי וישקט

ידגע.

כשהייתי ילדה, מספרת הנערה רקפת

כשהייתי ילדה, מספרת הנערה רקפת, שרה
לי אמי
לפני שפדמתי, שידים על הנס
ולא דעתי מראהו של בעל הנס.
אם אשב ואמתין בכתנת פשוטה
כאן, על ערשי
במעיי המטה
בדלתי הוא ידפק
יחמק
ואלי יבנס.
בעלי-נס רבים פקדוני בחלוף הימים.
גופיהם שונים, אך נשם אחד.
וכשהם נותנים נשם בגופי
הנצח נפתח בי ושוב לא אפחד.

7. בעל הנס מנסו נמלט

בעל הנס נמלט מנסו, הנס אחדיו רודף.
בעל הנס לביתו נכנס, דלתו טורק
מדרפו הדף.
בכלבלב רובץ הנס על השף, מחכה.
אם בעליו בו יבחין עכשו, האליו הוא יפרץ
ובמקלו בו יכה
או אולי יעף עם הזמן והדלת כדי סדק יפתח
והוא זרועותיו הקמהות, הלופות
אלי צנארו ישלח?

סוסים

קטע אינסטרומנטלי.

מחזור האיילה

1. איילה

אותה איילה חולפת
יכולה היתה להיות הדבר.
הבה אמר: אכן היתה.
אותה איילה חולפת אכן היתה הדבר.
אעלה על בימה, אעמוד על ראש הר
בבטח אמר:
אותה איילה חולפת אכן היתה הדבר.

את המשל, לי אמר החוקר

את המשל, לי אמר החוקר
וימה המשל אינני ידע.
אולי את משל ונמשל פאחד...

2. העובר של חיה

העבר של חיה, האחות של אמה
מת לפני שנולד.
בשמה, בשוק היתה שוכבת - והוא בתוכה
עוד בעט.
האם במעיה הזמוגים בן נשאה, אם בת?
והנה אנכי, הקטנה באלפי, כאן, לבד
בק"ק ציון שבנויה על חוט השדרה
ובשעה הזו המדינה, שבין אחרי לכמעט
בכפותי מכסה הפאות, להדליק גרות של
שבת.

3. אחותי החיה

הגה בָּאָה אַחוֹתִי הַחַיָּה
עַל אֲרֻבֵּעוֹתֶיהָ אַחוֹתִי הַחַיָּה
מִנֵּין בָּאת אַחוֹתִי הַחַיָּה
שָׁמָּה שְׁמִי אַחוֹתִי הַחַיָּה
אֱלֹהִי אֱלֹהֶיהָ
לֹא עוֹד תִּמּוּנִי אַחוֹתִי הַחַיָּה
עֵפֶר פְּרוֹתָהּ אַחוֹתִי הַחַיָּה
לְעֵפֶר לֹא יָשׁוּב.

מעבר מזה

נִתְקַלְלִי בַּחֲתוּל שֶׁבָּא מֵעֵבֶר מִזֶּה.
עַד פְּדִי כָּף מִת, שְׁחֻצָה אֶת מוֹתוֹ וְשׁוּב הָיָה חַי.
הִגְהוּ מִלֵּל. מִה יִצָּחָה לּוֹמֵר וְטָרָם שְׁמִיעִתִּי.

4. ושלום, הבעל של חיה

וְשָׁלוֹם, הַבַּעַל שֶׁל חַיָּה, אוֹתָהּ חִפֵּשׁ -
אֵךְ אִמָּא מֵאַחוֹרֵי גִבָּה הִסְתַּתְּרָה אֶת הַגּוֹף, שֶׁעַל
הָאֶרֶץ הָיָה שְׂרוּעַ
דּוֹמִים וּמִעֵבֶר.
וְשָׁלוֹם, בַּלְתִּי-מִדַּע לְשֹׁכֹלוֹ, הַמְּשִׁיף לַחֲפָשָׁה,
הַלָּאָה עֵבֶר.
וְאֶפְרוֹ שָׁלוֹ, בְּעוֹדוֹ מִחֲפֵשׁ, בְּתוֹךְ אֶפֶר יֵתֵר אֲחִיו
פָּזָר.
וְהָאִישׁ מִשֶּׁה

שֶׁהָיָה בְּדַדְכּוֹ לְמִסֹּר מִלְּמָטָה לְמַעַלָּה לַחַח חֲדָשׁ
שֶׁל הַחַיָּה
אֶת הַלַּח מִיָּדוֹ הִפִּיל וְשָׁבֵר.

5. קיץ על החוף

קִיץ עַל הַחוֹף.
יְהוֹשִׁיעַ בְּכִתְפוֹ מִהֶשְׁמֵשׁ נִצָּדָב.
וְהַחוֹל קָרֹב. וּפְשׁוּט. וְהַחוֹל הוּא פּוֹכֵב.
וּמִתּוֹךְ גּוֹפְנוֹ שָׁלְנוּ נוֹבֵעַ סוּד הַזָּהָב.
יָד גֵּל אָדָם, אוֹ שָׁחַר, אוֹ לָבֵן, מִתְנוֹפֵף מוֹל הַיָּם.
וְהַשִּׁיץ פְּתוּחַ, מִתְמִיד.
וְהַכָּל שָׂרִיר. וְבִירָה. וְקִיָּם.

6. ואת הפחד לכדנו

וְאֶת הַפֶּחַד לְכַדְנוּ לְיָדֵינוּ לְמִדְּבַבְתֵּנוּ
שֶׁיָּדָהָר לִפְנֵינוּ בְּשִׁעְטָתוֹ הַמְּבַיֶּטֶת
שֶׁבִּשְׂמוֹ נִלְמַד לְדַעַת, רִיחַ פְּתוּחַ שֶׁל טָרָם
חֲדָכִיו נִלְמַד, הַצִּטְנָפוּתוֹ מִפְּנֵי עֲצָמוֹ
בּוֹאוֹ הַמִּתְרַפֵּק אֶצְלָנוּ, בְּחֻטְמוֹ הַלַּח
לְהַזִּין מִמּוֹזוֹנוֹ הַפְּרִיָּה, מִזֶּזֶן שֶׁדְּמוּתוֹ כְּדְמוּתֵנוּ
וּמִגַּע הַפֶּחַד כְּמִגַּע חֲדָד שֶׁל הָאֶפֶק
כְּמִגַּע הַמִּדְּחָה
לֹא עוֹד בְּרִסָּן אוֹתוֹ נֹאחֵז, דְּעֵנֵנוּ
רַק הוּא אוֹתֵנוּ יוֹלִיף
וְכֵן נִהְיָה לֹא לְפִי רִבְבָּה.

7. המנגן גורס היה

הַמִּנְגֵּן גּוֹרֵס הָיָה
שֶׁכָּל הָעֲצָמִים מְקוֹרָם בְּגִיטָּה שֶׁהִקְפִּיאוּ
וְכָל מִן לְכִיו נֹעֲדוֹ אוֹתָם לְהַפְּשִׁיר.
בְּכִנּוֹר חִשּׁוֹף מִהִלָּף הָיָה
לְגִרּוֹת הַחֲפָצִים גְּבוּלוֹתָם לְפָרִץ,
לְהַתְפַּשֵּׁט לְנִגּוֹן.
וְהַכִּנּוֹר בְּחִיקוֹ עַד דְּמָמָה מְצַטְחָה
כְּשֶׁחֵשׁ בְּאַמְצָעֵיתוֹ
בְּמִיתָתוֹ הַמְּפִשִּׁיָּם.

רבקה מרים

נולדה ומתגוררת בירושלים. אביה היה סופר היידיש לייב רוכמן. ספרה הראשון פורסם בגיל ארבע עשרה, מאז פרסמה למעלה מעשרים ספרים, רובם ספרי שירה, וחלקם ספורות וספרי ילדים. זכתה בפרסים ספרותיים שונים, בהם פעמיים בפרס ראש הממשלה. לאחרונה ראו אור בשני כרכים כל שיריה עד כה, בהוצאת כרמל. עוסקת גם בציור, והציגה מעבודותיה בתערוכות יחיד ובתערוכות קבוצתיות.

ברוך ברנר

במאי שחקן וזמר. בוגר הסטודיו למשחק של ניסן נתיב, עבד שלוש שנים במעבדה למחקר בתיאטרון עם הבמאי יז' גרוטובסקי באיטליה. מאז חזרתו לישראל ביים והופיע בהפקות רבות בתיאטרון, בקולנוע ובהרכבים מוסיקאליים שונים בינה: סיפור רב פנים, אחים, ברוריה, מוסיקה מעולמות עליונים, קולמוס הנפש, רזא דשבת ועוד.. מלמד יהדות ואומנות בארץ ובחו"ל. מייסד ומנהל את המרכז למחקר ויצירה באומנויות הבמה.

ראלי מרגלית

צלנית ומלחינה, שהחלה את דרכה כצלנית קלאסית, בוגרת האקדמיה ע"ש רובין בירושלים. מופיעה עם הרכבי מוסיקת עולם מובילים בארץ ובעולם. גישתה המוסיקלית נחשבת ליוצאת דופן בתחום, היות ויצירתה אינה מבוססת על מסורות ומבנים מוסיקליים קיימים, אלא נובעת ישירות מהשראות חוץ מוסיקליות, בעיקר מתחום הספרות והשירה העברית. יצירתה, כמעין מארג של השפעות תרבותיות שונות, מהילדות הישראלית בקיבוץ, תרבויות המזרח התיכון והמוזיקה הקלאסית עליה גדלה. מרגלית הוציאה 3 אלבומים: '5 עבודות' {2005}, 'אוב' {2008} ו'סוסים' {2010}.

יראלי מרגלית מנגנת על צ'ל-הו, כלי יחידי בעולם, המשלב כלים מסורתיים כגון ה'טאר' האסיאתי וטכנולוגיות מתקדמות, אשר נבנה במיוחד עבורה על ידי בונה הכינורות האוסטרלי פיטר ביפין.

אקו"ם
שומרים על זכויות היוצרים
Acum

המופע הופק בסיוע בית אבי חי
ובתמיכת מענק לעידוד היצירה
של אקו"ם.